

DEVLET BÜTÇESİ NE DURUMDA?

Aydınlık Gazetesi, 19 Mayıs 2020

Yıldırım Koç

Türkiye ekonomisindeki gelişmeleri izlemek istiyorsanız, öncelikle olarak devlet bütçesine bakacaksınız. Hazine ve Maliye Bakanlığı her ayın 15'inde, bir önceki ayın sonu itibariyle devlet bütçesindeki gelir ve gider durumuyla, bütçe açığına ilişkin bir rapor yayınlar. Bakanlık internet sitesine her ayın 15'inde öğleye doğru girin ve "**Aylık Bütçe Gerçekleşme Raporu**" diye arayın. Rapora hemen ulaşabileceksiniz.

Bu raporda Merkezi Yönetim Bütçe verileri sunulur. Devlet bütçesi dendiğinde, günümüzde anlaşılması gereken Merkezi Yönetim Bütçesidir.

Merkezi Yönetim Bütçesi, üç gruptaki kamu kurum ve kuruluşlarından oluşur.

Birinci grupta, "Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri" yer alır. TBMM, Cumhurbaşkanlığı, Yüksek Yargı Organları, Bakanlıklar ile Türkiye İstatistik Kurumu, Diyanet İşleri Başkanlığı gibi bazı kuruluşlar bu gruptadır.

İkinci grupta, Özel Bütçeli İdareler yer alır. YÖK, üniversiteler ve Türk Tarih Kurumu gibi özel bütçeli kuruluşlar bu gruptadır.

Üçüncü grupta ise, Sermaye Piyasası Kurulu gibi Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar bulunur.

Merkezi Yönetim Bütçesi, tüm bu birimlerin gelirlerini ve giderlerini düzenler.

NİSAN 2020 VERİLERİ NASIL?

2020 yılı Nisan ayına ilişkin Aylık Bütçe Gerçekleşme Raporu'na eriştiğinizde, hem Nisan ayına ilişkin 2019 ve 2020 yılı verilerini, hem de Ocak-Nisan dönemine ilişkin verileri görebileceksiniz. Daha önceki yıllara ilişkin bütçe verileri için başka bir kaynağa gideceğiz.

2019 yılı Nisan ayında merkezi yönetim bütçesi 18,3 milyar TL açık vermiş. Merkezi yönetim bütçesinin 2020 yılı Nisan ayındaki açığı ise bunun iki katından fazla, 43,2 milyar TL.

Açıkçası, işler kötüye gidiyor gibi.

Peki, merkezi yönetim bütçesi 2019 ve 2020 yılları Ocak-Nisan döneminde nasıl gerçekleşmiş?

2019 yılında Ocak-Nisan döneminin bütçe açığı 54,5 milyar TL. 2020 yılında aynı dönemdeki bütçe açığı 72,8 milyar TL olmuş.

Bütçe açığında işler kötüye gidiyor.

GEÇMİŞ YILLARIN BÜTÇE AÇIKLARI

Geçmiş yılların merkezi yönetim bütçe açıklarını topluca görebilmek için bir başka kaynağa başvuracaksınız.

Eskiden Devlet Planlama Teşkilatı vardı. Bu kurum 2011 yılında bir kanun hükmünde kararnameyle kapatıldı; yerine Kalkınma Bakanlığı kuruldu. Kalkınma Bakanlığı da 2018 yılında kapatıldı; onun yerine Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı oluşturuldu.

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın çok iyi işleyen bir internet sitesi var. Bu siteyi ziyaret edeceksiniz. Bu sitede her hafta "**Türkiye Ekonomisinde Haftalık Gelişmeler ve Genel Görünüm**" raporu yayınlanır. Son raporun tarihi 15 Mayıs 2020. Bu raporun 79. sayfasında "Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi" başlıklı bir tablo göreceksiniz. Bu tabloda 2006 yılından 2019 yılına kadar, merkezi yönetim bütçesinde, çeşitli kalemlere göre harcamalar ile yine çeşitli kalemlere göre gelirleri görebilirsiniz.

Bu tabloya baktığınızda da işlerin pek de öyle iyi gitmediğini göreceksiniz.

Merkezi yönetim bütçe açığı 2016 yılında 30 milyar lira iken 2017 yılında 48 milyara, 2018 yılında 73 milyara ve 2019 yılında da (Merkez Bankası kanununda değişiklik yapılarak MB yedek akçesinin

aktarılması sonrasında bile) 124 milyar liraya çıkmış. 2020 yılının yalnızca dört aylık bölümündeki bütçe açığı ise 72,8 milyar lira.

Ekonomi nasıl gidiyor?

Merkezi yönetim bütçe verilerine bakarsanız, kötü gidiyor.

Haziran ayının 15'inde Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın internet sitesini öğlene doğru ziyaret ederseniz, 2020 yılının ilk beş ayına ilişkin verilere siz kendiniz ulaşabilirsiniz.

Bunu yapmak hiç de öyle zor değil. Kulaktan dolma bilgiyle yetinmek yerine, işi biraz ciddiye alırsanız, ekonomideki gidişatı siz kendiniz değerlendirebilirsiniz. Kolay gelsin.